

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 162/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. marca 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Floriánom Karabinošom, advokátska kancelária, Romanova 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracoviska Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tp 7/2016 a jeho uznesením zo 4. mája 2016 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 19/2016 a jeho uznesením z 25. mája 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júla 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tp 7/2015 a jeho uznesením zo 4. mája 2016 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 19/2015 a jeho uznesením z 25. mája 2016.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Bratislava (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 podľa § 206 ods. 1 a 4 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) vznesené obvinenie za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona.

3. Uznesením špecializovaného súdu sp. zn. 3 Tp 7/2014 zo 4. mája 2016 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku a zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku prvostupňový súd neuložil dohľad probačného a mediačného úradníka nad sťažovateľom.

4. Proti rozhodnutiu špecializovaného súdu podal (okrem iných obvinených) sťažovateľ sťažnosť, o ktorej najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Tost 19/2016 z 25. mája 2016 rozhodol tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

5. Sťažovateľ je presvedčený, že rozhodnutiami všeobecných súdov konajúcich o jeho osobnej slobode boli porušené ním označené základné práva zaručené mu ústavou a práva zaručené dohovorom.

6. Tvrdí, že záver sudcu špecializovaného súdu pre prípravné konanie o potrebe vzatia sťažovateľa do väzby, pokiaľ ide o jej kolúzny dôvod [§ 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku], je nelogický a vôbec neodôvodňuje vzatie sťažovateľa do väzby. Dodáva, že uvalenie väzby na jeho osobu nedosahuje zámer sudcu špecializovaného súdu pre prípravné konanie, ktorým má byť ochrana pred možnými zásahmi do vyšetrovania zo strany iných, dosiaľ nezistených, členov skupiny. Podľa sťažovateľa neexistuje žiadna bezprostredná obava z možného ovplyvňovania vyšetrovania, keďže skutok, pre ktorý je stíhaný, sa mal stať pred takmer 10 rokmi a akékoľvek ovplyvňovanie po takej dlhej dobe „je skôr abstraktnou úvahou, než reálnym dôvodom na vzatie do väzby“. Odôvodnenie rozhodnutia špecializovaného súdu v tomto smere sťažovateľ považuje za „*nekonkrétne a nepodložené*“, jednotlivé okolnosti, ktoré sú použité na zdôvodnenie väzby, sú podľa neho „*celkom všeobecné a nijako nepreukazujú dôvodnosť vzatia do väzby*“.

7. Vo vzťahu k odôvodneniu preventívnej väzby [§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] sudca špecializovaného súdu pre prípravné konanie podľa sťažovateľa uviedol len „*všeobecnú obavu, že dôjde k páchaniu ďalšej trestnej činnosti*“ bez uvedenia existencie dôvodnej obavy vyplývajúcej z „*konkrétnych skutočností o tom, že bude pokračované v trestnej činnosti*“.

8. Uznesenie o vzatí do väzby sťažovateľ považuje za „*nedostatočne zdôvodnené a... preto arbitrárne*“. Zastáva názor, že „*Rozhodnutie o vzatí do väzby, musí obsahovať*

skutkové vymedzenie jednotlivých dôvodov na podklade konkrétnych skutočností, z ktorých vyplýva dôvodná obava z ovplyvňovania vyšetrovania alebo pokračovania v trestnej činnosti. Je celkom zrejmé, že uznesenie o vzatí do väzby dôvody väzby v tejto kvalite neobsahuje. Sťažovateľovi je týmto spôsobom zmarená možnosť vyvracať, zoslabovať či rozptyľovať jednotlivé dôvody väzby, keďže nemôže popierať a preukazovať skutočnosti, ktoré by svedčili v jeho prospech. Sťažovateľ preto v rovnakej kvalite môže produkovať len nekonkrétne obranu voči nekonkrétnym dôvodom väzby.“.

9. Pretože sa najvyšší súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu plne stotožnil s odôvodnením špecializovaného súdu a „*žiadne konkrétne okolnosti, ktoré by odôvodňovali väzbu vo vzťahu k sťažovateľovi*“, neuviedol, je odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu takisto „*nekonkrétne a všeobecné*“, a preto „*nepreskúmateľné*“.

10. Sťažovateľ zhrnul, že obe rozhodnutia všeobecných súdov rozhodujúcich o jeho osobnej slobode „*boli vydané bez existencie zákonných dôvodov na vzatie... do väzby. Jednotlivé väzobné dôvody teda neexistovali a sťažovateľ tak bol do väzby vzatý bez zákonných dôvodov, čím došlo k porušeniu jeho základných práv.*

... Zákon jednoznačne požaduje existenciu konkrétnych okolností a existenciu dôvodnej obavy. V napadnutých rozhodnutiach však také okolnosti ani obava nie sú. V rozhodnutiach sú uvádzané len a výlučne nekonkrétne skutočnosti, všeobecné skutočnosti, ktoré nemajú žiadny konkrétny vzťah k žiadnemu z obvinených. Vôbec tak nemožno hovoriť o tom, že by boli preukázané konkrétne skutočnosti a dôvodná obava vo vzťahu k sťažovateľovi.“.

11. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1) Základné právo [REDAKOVANÉ]... zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že uznesenie sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica sp. zn.: 3 Tp/7/2016 zo dňa 04. 05. 2016 a uznesenie Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky sp. zn.: 6 Tost 19/2016 zo dňa 25. 05. 2016 neobsahujú dostatok dôvodov a sú arbitrárne bolo porušené.

2) *Základné právo [REDAKOVANÉ]... zaručené čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3, 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že pri postupe a uznesení sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica sp. zn.: 3 Tp/7/2016 zo dňa 04. 05. 2016 a pri postupe a uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 6 Tost 19/2016 zo dňa 25. 05. 2016 absentovali zákonné dôvody na vzatie sťažovateľa do väzby bolo porušené.*

3) *Uznesenie sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica sp. zn.: 3 Tp/7/2016 zo dňa 04. 05. 2016 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 6 Tost 19/2016 zo dňa 25. 05. 2016 sa zrušuje.*

4) *[REDAKOVANÉ]... priznáva finančné zadostučinenie v sume 5.000,- €..., ktoré sú mu spoločne a nerozdielne povinní zaplatiť Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd Slovenskej republiky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

5) *Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd Slovenskej republiky sú spoločne a nerozdielne povinní uhradiť [REDAKOVANÉ]... trovy konania tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu na účet jeho právneho zástupcu a to do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“*

12. *Zároveň sťažovateľ požiadal „podľa ust. § 52 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o odklad vykonateľnosti napadnutého Uznesenia o vzatí do väzby ako aj Uznesenia odvolacieho súdu a o jeho prepustenie na slobodu“, keďže je toho názoru, že „... verejný záujem na zákonnosti väzobného stíhania osôb je prioritou spoločnosti a základným princípom právneho štátu. Jeho dôležitosť a význam pre celú spoločnosť je kľúčový a je celkom neprijateľné, aby ktokoľvek bol obmedzený na osobnej slobode bez existencie zákonných dôvodov.“*

II.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

16. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané

zákonem, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 74/07).

19. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv zaručených v čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tp 7/2016 a jeho uznesením zo 4. mája 2016 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 19/2016 a jeho uznesením z 25. mája 2016, ku ktorému malo dôjsť tým, že napriek neexistencii zákonných podmienok a dôvodov na uvalenie väzby na osobu sťažovateľa konajúce všeobecné súdy tak v konečnom dôsledku urobili, pritom ich rozhodnutia sťažovateľ považuje za nedostatočne odôvodnené a arbitrárne, z čoho pramení ich nepreskúmateľnosť.

K namietanému porušeniu práv postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tp 7/2016 a jeho uznesením zo 4. mája 2016

20. V súvislosti s namietaným porušením sťažovateľom označených základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom postupom a uznesením špecializovaného

súdu ústavný súd zdôrazňuje, že jeho právomoc podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity.

21. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

22. Sťažovateľ mal právo podať proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, sťažnosť (čo aj využil), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

23. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 19/2016 a jeho uznesením z 25. mája 2016

24. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného

v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v prvom rade pripomína napadnuté konanie a v ňom vydané rozhodnutie bolo konaním a rozhodnutím o osobnej slobode – väzbe sťažovateľa.

25. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

26. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

27. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane konštatoval (napr. I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktoré je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

28. Obdobne, pokiaľ ide o namietané porušenie práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd poznamenáva, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru.

Ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na stabilnú rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej osobnú slobodu chráni čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva de Wilde et al. v. Belgicko z 18. 6. 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71 – § 77 etc.).

29. Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces. Tento článok dohovoru sa teda zásadne nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (napr. II. ÚS 15/05).

30. Sťažovateľ svojou sťažnosťou v tejto časti namieta porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím najvyššieho súdu o zamietnutí jeho sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného súdu, ktorým bol vzatý do väzby, teda takým rozhodnutím všeobecného súdu, na ktoré sa čl. 46 ods. 1 ústavy ani čl. 6 ods. 1 dohovoru vecne nevzťahujú. Pretože neexistuje žiadna vecná súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu o väzbe a namietaným porušením označených článkov ústavy a dohovoru, je sťažnosť sťažovateľa v tejto časti zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd z tohto dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

31. Zjavne neopodstatnenou je sťažnosť sťažovateľa aj v časti namietaného porušenia čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru v súvislosti s postupom najvyššieho súdu a jeho rozhodnutím.

32. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

33. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

34. V zmysle judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 67/08, IV. ÚS 152/09, II. ÚS 204/2016, III. ÚS 187/2016) sa na preskúmanie rozhodnutia o vzatí do väzby vzťahujú ustanovenia čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Procesné pravidlá, ktoré sú *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, sa týkajú skúmania dôvodnosti ďalšieho trvania väzby.

35. Sťažovateľ právne zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom však čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru nenamietal. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 19/2016 a jeho uznesením z 25. mája 2016

36. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

37. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

38. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

39. Námietky sťažovateľa spočívajú v jeho tvrdení, že rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými bol v konečnom dôsledku vzatý do väzby, sú neodôvodnené, arbitrárne,

a preto nepreskúmatel'né. Sťažovateľ je presvedčený, že v jeho prípade neexistovali dôvody väzby, a napriek tomu bol osobnej slobody pozbavený.

40. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Inými slovami, v zmysle judikatúry ústavného súdu bez rozhodnutia všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú (I. ÚS 187/07, III. ÚS 16/09). Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (III. ÚS 271/07).

41. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Do obsahu právomocí ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne

uspôsobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02).

42. Ústavný súd pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

43. Ústavný súd už viackrát vyslovil, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43). Každé pozbavenie osobnej slobody zároveň musí byť v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou [k tomu pozri rozsudok ESLP vo veci Bozano v. Francúzsko, z 18. 12. 1986, bod 54; rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Benham v. Veľká Británia z 24. 9. 1992, rozsudok ESLP vo veci Herczegfalvy v. Rakúsko z 11. 5. 2004, rozsudok Veľkej komory ESLP vo veci Morsink v. Holandsko z 10. 6. 1996, bod 40; z novšej

judikatúry rozsudok Veľkej komory EŠLP vo veci Stanev v. Bulharsko zo 17. 1. 2012, bod 143; rozsudok EŠLP vo veci L. M. v. Slovinsko z 12. 6. 2014, bod 121].

44. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 19/2016 z 25. mája 2016.

45. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd v relevantnej časti zopakoval zistenia sudcu špecializovaného súdu pre prípravné konanie, ktorý konštatoval, že *„Zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo vznesené obvinenie, boli spáchané, majú znaky trestných činov a zároveň existuje aj dôvodné podozrenie, že trestné činy spáchali obvinení. Nie je možné pri rozhodovaní o väzbe požadovať, aby mal súd úplnú istotu pre vyslovenie záveru, že tieto skutky boli aj spáchané. Požiadavka istoty bez rozumovej pochybnosti je nevyhnutná pri meritórnom rozhodovaní, ale nie pri rozhodovaní prokurátora na vzatie do väzby. Sudca pre prípravné konanie poukázal na výpoveď svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] ako aj na výpoveď obvineného [REDAKOVANÉ] a sčasti aj na výpoveď obvineného [REDAKOVANÉ] a zároveň na listinné dôkazy, ktoré tieto výpovede podporujú. V uvedenom prípade ide o trestnú činnosť tak dlhodobo fungujúcej skupiny, akou zločinecká skupina všeobecne známa ako [REDAKOVANÉ] je na mieste minimálne v počiatočnom štádiu trestného konania uplatnenie tohto inštitútu za účelom získania čo najväčšieho množstva dôkazov a zabráneniu ich zničenia, či znehodnotenia...*

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že v konaní o vzatí obvinených do väzby rozhodol v danom prípade zákonný sudca, a to v súlade so zákonom a v predpísanej lehote, po tomu predchádzajúcom výsluchu obvinených, ktorý po vyhlásení uznesenia o vzatí do väzby zahlásili priamo do zápisnice sťažnosť proti predmetnému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica zo 4. mája 2016, sp. zn. 3 Tp 7/2016.

Na vydanie napadnutého rozhodnutia o vzatí obvinených do väzby boli pritom splnené nielen všetky formálne, ale i materiálne podmienky, ktorých naplneniu sa odôvodnenie rozhodnutia venuje, pričom doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stínanie, majú znaky trestného činu, ako aj existujú

dôvody na podozrenie, že tieto skutky spáchali obvinení a vyplynula z nich existencia dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) a písm. c) Tr. por., na základe ktorých boli uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 4. mája 2016, sp. zn. 3 Tp 7/2016, obvinení vzatí do väzby, pričom s poukázaním na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. ÚS 383/2004, v zmysle ktorého ak existuje, čo aj len jeden zákonný dôvod väzby, väzba je zákonná a ústavná, ak takýto dôvod všeobecný súd aplikoval.

Zdôvodnenie špecializovaného trestného súdu je rozsiahle najmä pokiaľ ide o vysporiadanie sa so skutkovými okolnosťami prípadu ako aj s výpoveďami jednotlivých svedkov. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa plne stotožňuje so zdôvodnením použitým v napadnutom uznesení a rovnako i on je toho názoru, že doposiaľ vo veci zabezpečené dôkazy ako aj výpovede svedkov dostatočným spôsobom odôvodňujú trestné stíhanie obvinených, ako aj ich následné vzatie do väzby v zmysle dôvodov uvedených v napadnutom uznesení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky má za potrebné uviesť, že v tomto štádiu konania a v súvislosti s predmetným rozhodovaním sa dôkazy nevyhodnocujú takým spôsobom, ako je tomu pri meritórnom rozhodovaní na hlavnom pojednávaní. Nevyžaduje sa tu požiadavka úplnej istoty, ale stačí, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, napĺňa znaky konkrétneho trestného činu a zároveň existuje dôvodné podozrenie, že sa na tomto podieľali obvinení.

V danom prípade z obsahu spisového materiálu vyplýva, že orgány činné v trestnom konaní zabezpečili dostatočné množstvo dôkazov, ktoré odôvodňujú podozrenie zo spáchania závažných trestných činov obvinenými, čo dosvedčujú aj svedecké výpovede jednotlivých svedkov ako aj niektorých obvinených v súvislosti so zabezpečenými listinnými dôkazmi, ktoré v celosti a vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi zakladajú odôvodnenosť rozhodnutia špecializovaného trestného súdu, ktorý rozhodol o vzatí obvinených do väzby na základe § 71 ods. 1 písm. b) a písm. c) Tr. por.

Prvostupňovému súdu potom nemožno nič vytknúť ani pokiaľ ide o ustálenie existencie jednotlivých väzobných dôvodov v danom štádiu konania, avšak Najvyšší súd Slovenskej republiky sa rovnako ako špecializovaný trestný súd nestotožnil s návrhom prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky,

ktorý v rámci svojej sťažnosti navrhol vziať obvinených do väzby v zmysle dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a), ale stotožnil sa so skutočnosťami zakladajúcimi obavu z konania predvídaného v zmysle § 71 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. por., pričom na vzatie obvinených do väzby stačí existencia jedného z dôvodov, avšak ich kumulácia nie je vylúčená.

V súvislosti s obavou z pokračovania v páchaní trestnej činnosti je možné poukázať rovnako na viacero skutočností, najmä však na to, že v zmysle doposiaľ zabezpečených dôkazov boli pre posúdenie opodstatnenosti väzby dôležité najmä výpovede jednotlivých svedkov, a to [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], s dôrazom na výpoveď [REDACTED], v rámci ktorej popisoval činnosť skupiny, ktorá mala pôsobiť minimálne od roku 2006 a táto skupina mala páchať trestnú činnosť prelínajúcu sa s trestnou činnosťou ekonomického charakteru, z ktorej mala mať skupina finančné prostriedky.

Okrem už uvedeného je aj dôvodné poukázať v súvislosti s predmetnými väzobnými dôvodmi tiež na samotné okolnosti stíhanej trestnej činnosti. Jej charakter, závažnosť ako i zisk z nej predpokladaný predstavujú spolu s už skôr uvedenými skutočnosťami, potom podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dostatočný podklad pre konštatovanie dôvodnej obavy z možného budúceho protiprávneho konania obvinených, a to či už v podobe páchania rovnakej trestnej činnosti alebo v snahe ovplyvniť svedkov, znalcov a spoluobvinených, aby vypovedali v rozpore so skutočnosťou, a tým spôsobili nesprávne zistenie skutkového stavu, pričom pôsobenie na tieto osoby môže byť priame alebo nepriame. V dôsledku uvedeného ako aj s poukazaním na napadnuté uznesenie vyplýva dôvodná obava, že existujú konkrétne skutočnosti odôvodňujúce, že obvinení budú pokračovať v trestnej činnosti. “.

46. Sudca špecializovaného súdu pre prípravné konanie v uznesení sp. zn. 3 Tp 7/2016 zo 4. mája 2016, s odôvodnením ktorého sa najvyšší súd stotožnil, v podstatnom poukázal „na výpovede svedkov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] o spôsobe zabezpečovania obhajoby jednotlivých členov skupiny [REDACTED], ako aj spôsob ako majú osoby vypovedať. Podľa výpovede týchto svedkov majú skupiny zvaní [REDACTED] tvoriť ďalší nezistení členovia, čo v tomto štádiu konania odôvodňuje záver možného ovplyvňovania vyšetrovania prostredníctvom korešpondencie

a návštev. Z obsahu výpovede svedka [REDAKOVANÉ] vyplývajú aj skutočnosti, akým spôsobom sa má viesť korešpondencia v prípade väzobného stíhania. Tieto skutočnosti sú konkrétnymi skutočnosťami odôvodňujúce obavu, že v prípade prepustenia z väzby obvinených na slobodu, ako členov skupiny [REDAKOVANÉ] by mohlo dôjsť k ovplyvňovaniu vyšetrovania smerujúceho k objasneniu skutočností závažných pre trestné konanie...“.

Dôvod preventívnej väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sudca špecializovaného súdu pre prípravné konanie odôvodnil poukazujúc „na výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], ktorý popisoval činnosť skupiny, ktorá mala vzniknúť minimálne od roku 2006 až do jeho zadržania v roku 2015. Táto skupina mala páchať trestnú činnosť dlhodobo sofistikovaným spôsobom, pričom obvinení majú tvoriť časť skupiny - vetvu, ktorá mala páchať trestnú činnosť prelínajúcu sa s trestnou činnosťou ekonomického charakteru. Skupina mala vytvárať príjem, pričom finančné prostriedky mali pochádzať z reketingu z rôznych podnikov, pričom niektorí z členov skupiny inú zárobkovú činnosť vôbec nevykonávali. Mám za to, že týmto existujú konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu, že obvinení budú pokračovať v trestnej činnosti.“.

47. Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že...

b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mať na svedomí objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

48. Po preskúmaní obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu v spojení s obsahom odôvodnenia rozhodnutia špecializovaného súdu ústavný súd konštatuje, že všeobecné súdy sa pri rozhodovaní o vzatí sťažovateľa do väzby vysporiadali so všetkými pre rozhodnutie o osobnej slobode sťažovateľa rozhodnými skutkovými, ako aj

právnymi otázkami, a to v súlade s požiadavkami ustanovenými procesno-právnym predpisom, ktorým sa konanie riadilo, t. j. Trestným poriadkom.

49. Záver o potrebe vzatia sťažovateľa do väzby konajúce súdy opreli o dôkazy vykonané v prebiehajúcom trestnom konaní, najmä o svedecké výpovede, ktoré v rozhodnutiach zreteľne označili a stručne uviedli ich obsah, a z ktorých vyplynuli konkrétne skutočnosti presvedčivo odôvodňujúce obavu o možnom správaní sa sťažovateľa spôsobom predpokladaným v ustanoveniach § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Úvahy súdov oboch stupňov teda vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Citované časti napadnutých rozhodnutí jednoznačne svedčia o tom, že nejde o rozhodnutia neodôvodnené alebo arbitrárne. Nesúhlas sťažovateľa s názorom a záverom najvyššieho súdu sám osebe bez ďalšieho neznamená zásah do jeho základných práv alebo slobôd.

50. Znenie ustanovení § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku aplikovaných všeobecnými súdmi v danej veci ani povaha a účel väzby ako procesného zaisťovacieho inštitútu dočasnej a preventívnej povahy nevyklúčujú interpretáciu a výklad označeného ustanovenia Trestného poriadku, ktoré použili špecializovaný súd a najvyšší súd v sťažovateľovej veci.

51. Keďže pri pozbavení sťažovateľa osobnej slobody ústavný súd nezistil žiaden zákon odporujúci postup najvyššieho súdu ani zákonne nesúladne jeho rozhodnutie (v spojení s postupom a rozhodnutím špecializovaného súdu), neprichádzalo do úvahy vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu tak, ako ho zaručuje čl. 17 ústavy.

52. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 19/2016 a jeho uznesením z 25. mája 2016 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

53. Pretože sťažnosť bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

54. Z rovnakého dôvodu (odmietnutie sťažnosti) neprichádzalo do úvahy ani rozhodovanie o návrhu na vydanie dočasného opatrenia, ktorým sťažovateľ žiadal odložiť vykonateľnosť napadnutých rozhodnutí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. marca 2017